

Оля ГНАТЮК

НОВА УКРАЇНА:
МІЖ ЛЬВОВОМ ТА ДОНБАСОМ

(Nowa Ukraina. Zeszyty historyczno-politologiczne, 2/2006)

У другому номері нового польського наукового журналу, присвяченого українській історії та політиці, переважають статті, автори яких розглядають питання української ідентичності. У невеличкому відділі «історія» вміщено три статті, зосереджені навколо західноукраїнської проблематики (Івана Монолатія, “Етнополітичні аспекти національної політики Австро-Угорщини в Галичині”, Павла Секули, “Українські організації у Другій Речі Посполитій до 1926 р.”, та Сергія Адамовича “Галицька Асамблея. Питання соборності регіону та держави”). Статті цікаві, оглядові, проблематизують поставлені питання. Певні заперечення викликає лише стаття Павла Секули (формулювання «польська окупація», с. 36; етнічні землі, с. 35; твердження, що помірковані українські партії «бачили своє майбутнє тільки у тісній співпраці з поляками», с. 36).

У наступних трьох відділах (Геополітика, Донбас – Галичина, Політичні партії. Вибори) вміщено 9 статей. Відділ геополітичний відкриває стаття Марка фон Гагена (не Хагена, як його українською на російський зразок транскрибують у «НУ»), присвячена темі винесеній у заголовок числа (стаття передруковується з Wall Street Journal, а отже, має досить загальний характер). Автор артикулює тезу не нову, але настільки важливу, що її варто повторити ще раз: культурне та національне різноманіття України спонукає інтелектуальні та політичні еліти до пошуків моделей співіснування. Узагальнюючою є і стаття Федора Медведя “Національні інтереси та геополітичні пріоритети України” з оглядом програм головних політичних партій та їхнього розуміння національного інтересу. Наступний відділ починається статтею Гіроакі Куромії, з дещо ризикованою тезою про можливу роль Донбасу як авангарду

України в її прагненні до цінностей капіталістичної та демократичної Європи. Найвагоміші, здається, статті цього числа порівнюють Донбас і Галичину у ставленні їхніх мешканців до історії та проблем ідентичності: Іллі Кононова з Луганська, Наталії Черниш та Вікторії Середи зі Львова. Луганський дослідник, вказуючи на біполярні стосунки Галичини та Донеччини, шукає можливих шляхів порозуміння. Політичні партії, пов'язані з певним регіоном, не здатні, на його думку, знайти компроміс, тому особлива роль відводиться центральним органам влади, а також презентується оригінальна ідея створення Регіональної Палати у парламенті (вищої палати). Наталія Черниш, чия стаття є результатом тривалого співробітництва з українськими та закордонними дослідниками, доходить важливих висновків, серед яких особливої уваги заслуговує те, що «радянська ідентичність» поволі занепадає, а на перше місце виступають не обов'язково національні ідентичності, а радше – соціальні. Стаття Вікторії Середи, де розглядається роль історичних свят і національних героїв у Донецьку та Львові, вказує на тенденцію зближення: появу спільних свят і героїв.

Статті останнього відділу презентують сучасну партійну палітру України (до 2006 року) та тенденції розвитку – занепад партій лівих, зокрема комуністичної, та крайніх правих (статті Маргарити Чабанної та Сергія Кисельова).

Номер завершує відділ рецензій з одним лише текстом, що вже само по собі викликає здивування, яке зростає, коли дізнаємося, що рецензується книжка дворічної давнини (при тому, що наукових книжок з української тематики протягом цього часу з'явилося не менш ніж 50). Якби цього було не досить, щоб відмовитися від розміщення цієї рецензії, вона досить невправно розглядає книжку автора давно уже відомого своїми крайніми поглядами та ненауковим трактуванням теми українського націоналізму (йдеться про Едварда Пруса, який, крім рецензованої біографії Степана Бандери, видав у цьому ж видавництві останніми роками кільканадцять своїх давніх і нових книжок, та всі на один копил).

Залишається, на завершення огляду другого номера «Нової України», побажати редакторам наполегливості та успішного продовження амбітного задуму.